

Maatschappelijke stage: *benut de sport!*

Voor lokale stagemakelaars

Maatschappelijke stage: benut de sport!

Voor lokale stagemakelaars

Veel scholen experimenteren er nu al mee en straks is het wettelijk verplicht: de maatschappelijke stage. Vanaf 2011 moeten alle leerlingen in het voortgezet onderwijs zich minimaal 72 uur inzetten voor een maatschappelijke organisatie. Om dat te realiseren is de sport keihard nodig. Want met ruim één miljoen vrijwilligers is de sport de grootste vrijwilligerssector in Nederland. Een sector bovendien die wat extra handen goed kan gebruiken. En ook voor veel jongeren is een stageplek in de sport interessant. Het biedt ze de mogelijkheid zich in te zetten op een terrein of voor een organisatie waar ze wat mee hebben. De maatschappelijke stage in de sport is dus een buitenkansje, voor zowel scholen, sportorganisaties als leerlingen!

Grote onbekende

Toch is de sport vaak niet of niet voldoende in beeld bij de maatschappelijke stage. Voor veel scholen en vrijwilligerscentrales is de sport een grote onbekende. Het gevolg is dat de sport niet of nauwelijks is vertegenwoordigd in de lokale structuren die worden opgebouwd voor de organisatie, coördinatie en ondersteuning van maatschappelijke stages. Daarom experimenteerde NISB in 2007 en 2008 op vijf locaties in Nederland met vormen van (boven-)lokale organisatie van maatschappelijke stage in de sport. Er waren pilots in Zeeland, Flevoland, Zuid-Holland, Friesland en Gelderland. In deze brochure zetten we de belangrijkste lessen en ervaringen op een rij. Als stimulans en steuntje in de rug om ook in uw gemeente de mogelijkheden van maatschappelijke stage in de sport ten volle te benutten!

“Niet elke scholier is geschikt voor een maatschappelijke stage in de sport. Ze moeten wel iets hebben met de kinderen en met sport. Dan zijn ze enthousiast en goed te motiveren.” (Ward Terpstra, sportbuurtwerker Doesburg)

Haal de sport erbij

De belangrijkste les is misschien wel: haal de sport erbij! In het platform, dat de maatschappelijke stages lokaal regelt, mag een vertegenwoordiger uit de wereld van de sport niet ontbreken!

Te denken valt aan één of meer van de volgende personen:

- de gemeentelijke sportambtenaar;
- een verenigingsondersteuner;
- iemand van het lokale of provinciale sport(service)bureau;
- een lid van de sportraad;
- één of meer docenten lichamelijke opvoeding;
- één of meer combinatiefunctionarissen.

Van belangenbehartiger tot ondersteuner

De rol van de 'sportvertegenwoordiger(s)' in het lokale platform maatschappelijke stage ligt op vier vlakken:

1. Belangenbehartiger: benadrukken van de meerwaarde en voordelen van sport als maatschappelijke stageplek.
2. Expert: in beeld brengen van verschillende stageaanbieders en -klussen in de sport.
3. Netwerker: informeren en interesseren van sportorganisaties voor maatschappelijke stages.
4. Ondersteuner: ondersteunen van sportorganisaties bij plaatsing en begeleiding van maatschappelijke stagiairs.

Op welke van deze taken de nadruk ligt, hangt af van de lokale situatie. Dan gaat het om vragen als: Hoeveel affiniteit hebben de vrijwilligerscentrale en de scholen met sport? Hoe bekend zijn de sportorganisaties al met het fenomeen maatschappelijke stage? Kunnen sportclubs gebruik maken van verenigingsondersteuning? Hoeveel tijd hebben de 'sportvertegenwoordigers' in het platform voor hun taken?

*"De eerste positieve stappen zijn gezet, maar met het oog op de verplichte stage van 72 uur zal er nog veel werk verricht moeten worden om de stroom leerlingen onder te brengen. Centrale coördinatie is daarbij onontbeerlijk."
(Lucia Dijkstra, projectleider Gelderse Sport Federatie)*

Meerwaarde

Het is al gezegd: de sport leent zich bij uitstek voor maatschappelijke stages. Het heeft meerwaarde voor zowel scholen, leerlingen als sportverenigingen. De voordelen op een rij.

Voordelen voor scholen:

- de sport biedt een enorm potentieel aan stageplekken;
- de stageplekken liggen voor het oprapen: veel leerlingen kunnen terecht bij hun eigen sportclub;
- in de sport valt veel te leren voor leerlingen: organiseren, samenwerken, jezelf presenteren, etc.

*"Voor maatschappelijke stages is de sport een hele aantrekkelijke sector, want leerlingen hebben vaak wat met sport omdat ze zelf lid zijn van een sportvereniging of er lid van zijn geweest."
(Sjoerdje de Boer, stagecoördinator van Scholengemeenschap Het Rhedens in Dieren)*

Voordelen voor leerlingen:

- veel jongeren vinden sport leuk;
- er zijn tal van praktische en aansprekende stageplekken en -taken mogelijk in de sport;
- je kunt er veel leren.

Voordelen voor sportverenigingen:

- vele handen maken licht werk: in de sport is altijd behoefte aan extra helpende handen;
- jong geleerd is oud gedaan: de maatschappelijke stage is een uitgelezen kans om jongeren te laten kennismaken met de vrijwilligerscultuur van sportverenigingen;
- frisse wind: jongeren bekijken de vereniging met andere ogen en brengen specifieke kwaliteiten in;
- nieuwe vrijwilligers: veel jongeren blijven ook na hun stage actief in de club!

*"Via hun maatschappelijke stage raken jongeren nog meer betrokken bij hun sportclub. Ze beseffen: Zonder vrijwilligers bestaat mijn club niet."
(Patrick de Guchteneire, sportambtenaar gemeente Middelburg)*

Voor elk wat wils!

Het gros van de leerlingen kiest en regelt zelf een stage bij de 'eigen' sportvereniging. Dat ligt ook het meest voor de hand. Maar er zijn tal van andere mogelijkheden, waar zowel leerlingen, scholen als sportorganisaties zelf niet zo snel aan denken. Met een breed aanbod aan stageplekken en –taken valt er wat te kiezen: voor elk wat wils!

Waar kunnen leerlingen terecht voor een maatschappelijke stage in de sport?

- de 'eigen' sportvereniging;
- een sportvereniging waar de leerling geen lid van is;
- sportbuurtwerk;
- een sportstimuleringsproject;
- een kinderopvangorganisatie (naschoolse opvang);
- een speeltuinvereniging;
- een basisschool;
- etc.

“We kregen voorlichting over maatschappelijke stage op school en toen zijn we met onze docent gaan praten over waar je stage kan lopen. We voetballen zelf namelijk bij Zeelandia Middelburg, dus toen dachten we: we gaan gewoon daar beginnen.”
(Lisa en Esmée, stagiaires van voetbalvereniging Zeelandia Middelburg)

Welke stagetaken voeren leerlingen zoal uit in de sport?

- assisteren bij het geven van trainingen;
- begeleiden bij sportactiviteiten voor kinderen;
- organiseren van activiteiten, zoals toernooien, kampen, feesten, sport- en spelmiddag;
- jureren, scheidsrechters;
- onderhouden van terrein of materialen;
- meehelpen achter de bar;
- schoonmaken;
- pr-werkzaamheden, zoals ontwerpen van poster, flyers uitdelen, etc.;
- meewerken aan (club)blad of website;
- uitvoeren van onderzoekje naar mening en behoeften van jeugd(leden);
- etc.

Onbekend maakt onbemind

Sportorganisaties zijn vaak nog niet of nauwelijks bekend met het fenomeen maatschappelijke stage. Ze weten niet wat het inhoudt, laat staan dat ze op de hoogte zijn van de voorwaarden. Informeer ze dus! Dat kan bijvoorbeeld via een artikel in de plaatselijke krant of met een wervende flyer. Toch zal dat zelden leiden tot spontane reacties van sportorganisaties. Om hen echt over de streep te trekken is een persoonlijke benadering nodig.

Want vooraf bestaat bij veel clubs vaak de nodige drempelvrees en scepsis. Kost het begeleiden van maatschappelijke stagiaires niet vooral veel tijd? Wat kun je ze vragen? Willen die pubers eigenlijk zelf wel? Zijn ze verantwoordelijk genoeg? En als er wat gebeurt, hoe zit het dan met de verzekering? Om dat soort vragen te tackelen moet je betrokkenen persoonlijk spreken en overtuigen. Een telefonische belronde is daarvoor een goed middel, eventueel gevolgd door een kleinschalige voorlichtingsbijeenkomst. Daar gaat veel tijd in zitten, maar het is een investering die zichzelf terugverdient!

“Het initiatief kwam van de scholen. Ze vroegen hebben jullie mogelijkheden voor maatschappelijke stages? In het begin stonden we er eigenlijk een beetje afwachtend, terughoudend tegenover. Maar nu hebben we een andere instelling. Je ziet dat je er als club ook wat voor terugkrijgt. Dat die jongens zich ook zinvol voor de club kunnen inzetten.”
(Evert Gerritsen, voorzitter technische commissie van voetbalvereniging Erica)

“De sportorganisaties waar onze leerlingen stage lopen zijn vaak positief verrast. Dan hoor je achteraf terug dat ze vooraf een bepaalde voorstelling van pubers hadden, maar dat ze in praktijk veel meer gemotiveerd en verantwoordelijk waren dan gedacht. Dat soort reacties.” *(Sjoerdje de Boer, stagecoördinator van Scholengemeenschap Het Rhedens in Dieren)*

'Training on the job'

Alle partijen – leerling, school en sportorganisatie – moeten weten wat ze aan elkaar hebben en wat ze van elkaar kunnen verwachten. Vooral op het gebied van begeleiding. Veel sportverenigingen hikken daar tegenaan. Want in organisatie en cultuur onderscheidt de sport zich in sterke mate van andere sectoren waar leerlingen maatschappelijke stage kunnen lopen, zoals welzijn en zorg. Naast vrijwilligers zijn daar doorgaans ook professionals werkzaam, die de coördinatie en begeleiding van vrijwilligers én van maatschappelijke stagiairs in hun werkzaamheden kunnen inpassen. Kenmerkend voor sportverenigingen is dat de maatschappelijke stages door vrijwilligers moeten worden georganiseerd en begeleid. En dat zijn ze niet gewend.

Sportverenigingen zijn dan ook vaak opgelucht als ze horen dat het vooral om 'training on the job' gaat: de leerling loopt mee, kijkt mee en krijgt 'vanzelf' steeds meer verantwoordelijkheid en zelfstandigheid. Maar ook dan is het goed om vooraf te weten wat je zo'n beetje van de jongeren kunt verwachten. De school heeft daarin een belangrijke rol. Die moet de leerlingen goed voorbereiden en tijdens de stage een vinger aan de pols houden: loopt het allemaal lekker of is er wat extra begeleiding nodig? Over het algemeen vragen leerlingen uit lagere klassen en van een lager schooltype wat meer aandacht.

"Als school heb je een hele belangrijke rol. Je moet naar de stageorganisatie heel duidelijk zijn wat ze van onze leerlingen kunnen verwachten en andersom ook wat wij van hen verwachten. Daarnaast moeten wij onze leerlingen goed voorbereiden, zodat ze weten hoe ze in de organisatie met zaken omgaan. En tijdens de stage hou je ook contact met organisatie en leerling om te horen: hoe gaat het?" (Sjoerdje de Boer, stagecoördinator van Scholengemeenschap Het Rhedens in Dieren)

Vorrang

Door maatschappelijke stagiairs op te nemen tonen sportverenigingen hun maatschappelijke betrokkenheid. Voor gemeenten kan dat reden zijn deze clubs wat extra ondersteuning te bieden. Er valt veel voor te zeggen hen bijvoorbeeld voorrang te geven bij verenigingsondersteuning. Een verenigingsondersteuner kan de vereniging op weg helpen bij de instroom en begeleiding van de maatschappelijke stagiairs of helpen bij andere zaken waar de vereniging tegenaan loopt.

Gemeenten, vrijwilligerscentrales en sportondersteuners aan zet!

De sport leent zich dus bij uitstek voor de maatschappelijke stage, maar heeft wel wat extra en specifieke aandacht en ondersteuning. Stimulering, bemiddeling, afstemming, samenwerking en coördinatie zijn nodig om miscommunicatie en overbelasting van sportorganisaties te voorkomen. Gemeenten, vrijwilligerscentrales en sportondersteuners zijn dus aan zet; in het belang van het vrijwilligerswerk én de sport!

"Er is lang niet altijd voldoende begeleiding aanwezig bij de verenigingen om de stagiairs op te vangen. Zeker met het oog op de toekomst, wanneer veel meer leerlingen stage moeten gaan lopen en ook langer, namelijk 72 uur, is zorgvuldige voorlichting en het voorkomen van overvraging van verenigingen van belang."

(Lucia Dijkstra, projectleider Gelderse Sport Federatie)

Meer informatie

Wilt u aan de slag met maatschappelijke stages in de sport? Neem dan contact op met het lokale sportservicepunt of de provinciale sportraad bij u in de buurt!

NISB stimuleert de implementatie van maatschappelijke stage in de sport door samen te werken met provinciale sportraden, provinciale steunpunten welzijn (CMO's), Movisie, NOC*NSF en de ministeries van VWS en OCW. Voor meer informatie kunt u ook terecht bij Carolien Daniëls (carolien.daniels@nisb.nl) en Dayenne L'abée (dayenne.labee@nisb.nl), T 0318 49 09 00.

Of kijk op:

www.maatschappelijkstageindesport.nl

www.samenlevenkunjeleren.nl

11 tips

voor (boven)lokale organisatie van maatschappelijke stage in de sport

1. Investeer in een goede lokale organisatie voor maatschappelijke stage. Sluit daarbij aan op en maak gebruik van bestaande structuren.
2. Zorg voor één of meer 'sportvertegenwoordigers' in het platform of netwerk maatschappelijke stage.
3. Leg nadruk op coördinatie, afstemming en onderlinge samenwerking, maar biedt ook ruimte voor verschillen; bepaal het gezamenlijke doel en benoem ieders rol en belang.
4. Zie toe op een heldere rol- en taakverdeling, die aansluit op ieders capaciteiten en mogelijkheden.
5. Doorbreek de 'muurtjes' die bestaan tussen scholen en vrijwilligerscentrales enerzijds en sport anderzijds door wederzijdse kennismaking en uitwisseling.
6. Zorg voor voldoende menskracht en middelen om ook sportverenigingen te stimuleren en te ondersteunen bij maatschappelijke stages. De gemeente is hiervoor het eerste aanspreekpunt.
7. Maak gebruik van de contacten van leerlingen zelf bij sportverenigingen, maar wijs leerlingen, scholen en sportorganisaties ook op de vele andere mogelijkheden voor stageplekken en -taken.
8. Benader de sportorganisaties rechtstreeks, bijvoorbeeld via een belronde. Maak daarbij gebruik van de ingangen en contacten van de 'sportvertegenwoordiger' (zie tip 2).
9. Lanceer een lokale of provinciale website maatschappelijke stage, met sport als onderdeel. Het maakt snelle matches mogelijk en is van deze tijd. Voorbeeld: www.moveyourcredits.nl.
10. Zorg ervoor dat scholen en sportorganisaties precies weten waar ze aan beginnen; expliciteer wederzijdse verwachtingen.
11. Ga na of er mogelijkheden zijn om sportverenigingen, die maatschappelijke stagiairs opnemen, extra ondersteuning te bieden. Koppel het bijvoorbeeld aan verenigingsondersteuning.

Colofon

Redactieadres

Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen

Postbus 64, 6720 AB BENNEKOM

T (0318) 490 900

F (0318) 490 995

E info@nisb.nl

W www.nisb.nl

Tekst

Paul Duijvestijn en Stella Blom, DSP-groep

Tekstadviezen

Carolien Daniëls

Dayenne L'abée

Eindredactie

Manon Wittenaar

Beeldredactie

Lotte Jansen

Fotografie

Voermans Van Bree Fotografie, Westervoort

Vormgeving en productie

VUURWERK, communicatie en vormgeving, Arnhem

Drukwerk

Drukmotief, Apeldoorn

© NISB, juli 2009

Maatschappelijke stage: benut de sport!

NISB is het Nederlands kennis- en innovatie-instituut dat aanzet tot sport en bewegen om participatie, leefbaarheid en gezondheid te bevorderen
Heelsumseweg 50, 6721 GT Bennekom **P** Postbus 64, 6720 AB Bennekom **T** (0318) 49 09 00 **E** info@nisb.nl **W** www.nisb.nl